

[Skjerbæk.]

dan det forholder sig i de Hovedsteder, som København nærmest kan sammenlignes med, altsaa de andre nordiske, vil man finde langt flere 1 Værelses Lejligheder, og dette kunde tyde paa, at Boligforholdene i København var relativt bedre end andetsteds. Jeg skal ikke komme længere ind paa dette, for man skal altid være varsom med at bygge for meget paa statistiske Sammenligninger. Hvis nemlig Rummene i Stockholm, Oslo og Helsingfors er væsentlig større end dem, vi kender i vor Lejlighedstype, forandrer det jo straks noget. Et andet Spørgsmaal er, i hvilket Omfang vore Lejligheder er overbefolkede, og gaar vi efter den almindelige statistisk anvendte Formel, at Lejligheder med mere end 2 Personer pr. Værelse er overbefolkede, faar vi det Resultat, at 1 800 1 Værelses Lejligheder, 8 400 2 Værelses Lejligheder og 1 500 3 Værelses Lejligheder i København er overbefolkede. Det er i sig selv et alvorligt Moment, og naar man — og det støttes gennem Betænkningens Oplysninger — ser, at det navnlig er de ringeste Lejligheder, der er overbefolkede, bliver Sagen endnu alvorligere.

Der er endnu et enkelt Moment, jeg gerne vil fremdrage, nemlig de logerende. Jeg fremdrager det, fordi jeg fra mit eget Arbejde har et vist haandgribeligt Indtryk af, hvor skæbnesvangert det kan være at have logerende i de ganske smaa Lejligheder. Vi finder i 757 1 Værelses Lejligheder 1 logerende, i 55 1 Værelses Lejligheder 2 logerende — ja, der er endda 3 saadanne 1 Værelses Lejligheder med hver 3 logerende. Vi finder i 5 735 2 Værelses Lejligheder 1 logerende, i 632 2 Værelses Lejligheder 2 logerende og i 100 2 Værelses Lejligheder 3 logerende. Gaar vi endelig til de 3 Værelses Lejligheder, er der 6 306 med hver 1 logerende, 1 288 med hver 2 og 292 med hver 3 logerende. Man har ogsaa i Lovforslaget Opmærksomheden henvendt paa det Problem, der her er Tale om.

Hvilke Følger har nu dels Overbefolkningen, dels de daarlige Beboelsesforhold? Derom er der i Betænkningens Bilag 6 givet en Række Oplysninger. Man har dels fremdraget ældre Undersøgelser fra England; dem kan man dog ikke uden videre overføre hertil eller bruge som Bevis. Man kan vel

sige, det er godtgjort, at Spædbørnsdødelighed, Tuberkulose og visse andre epidemiske Sygdomme udviser større Dødelighed i tætbefolkede Kvarterer, men man skal være forsigtig med at sige, at dette skyldes Boligforholdene. Det kan være, den større Dødelighed skyldes, at det er en ringere Befolkningskvalitet, der bor i disse Boliger. Der er altsaa et Sammenspil af Faktorer her, som man ikke uden videre kan overse. Jeg synes, at Oplysningerne i Betænkningen er givet i en ædruelig Form; man lægger ikke alt for meget ind i dem, men man fremdrager det, som man synes kan have virkelig Betydning. Det er klart, at de værste af de Ulemper, man havde i gamle Dage, og som førte til, at epidemiske Sygdomme fuldstændig kunde beherske et Kvarter, er borte. Vi har nu Drikkevandsforsyning, ordentlig Kloakering og W. C. i Stedet for gammeldags Klosetter. Men alligevel er der ingen Tvivl om, at de daarlige Beboelsesforhold og Overbefolkningen er et meget alvorligt Problem. Man kan vel sige, at der er en vis Sammenhæng mellem Boligforholdene og den hygiejniske Standard i det hele.

Jeg vil gerne sætte en Streg under et andet Forhold, nemlig Boligen som Ramme om Familielivet, som det Sted, hvor Børnene skal vokse op, hvor de ikke bare skal sove og have deres Mad, men ogsaa skal opdrages, og der kommer det selvfølgelig til at spille en Rolle, hvor ringe Forholdene er.

Men naar disse daarlige Boliger er kommet til at koste saa meget, som de koster — og det er der jo gjort godt og rigtigt Rede for i Betænkningen —, hænger det sammen med, at der har manglet et tilstrækkeligt Antal billige Boliger, særlig for Familier med Børn. Nu fik vi jo i forrige Rigsdagssamling gennemført Loven om Laan til Boligbyggeri og til Huslejenedsættelse for børnerige Familier. Vi faar nu se, hvilke Virkninger der kommer ud af denne Lov. Jeg er ikke sikker paa, at man naar at komme de allerdaarligst stillede tilstrækkeligt til Hjælp med den Lov. Der er ogsaa Grund til at nævne den forøgede Mulighed for Bygning af Boliger til Aldersrentenydere, som de seneste Ændringer i Folkeforsikringsloven har givet Hjemmel for.

Jeg synes ikke, man kan behandle